

İLKÖĞRETİM ÖĞRETMEN ADAYLARININ KOPYA ÇEKMEYE YÖNELİK TUTUM VE GÖRÜŞLERİ

Attitudes and ideas of candidate primary school teachers towards
copying

Selami YANGIN*

Mustafa KAHYAOĞLU**

İlköğretim
Öğretmen
Adaylarının

46

ÖZ

Araştırmanın Temelleri: Kopya çekme olayı öğrencinin başarısını yansıtmaya açısından dürüst bir davranış değildir. Öğrencilerin başaramama korkusu, ailenin iyi not beklentisi, sınıfı geçememe veya üniversiteyi kazanma baskısı gibi nedenler kopya çekmeyi etkileyen bazı sosyal faktörlerdir.

Araştırmanın Amacı: Bu çalışmada, İlköğretim Fen Bilgisi Öğretmenliği bölümü öğretmen adaylarından 54 ve İlköğretim Sınıf Öğretmenliği öğretmen adaylarından 136 olmak üzere toplam 190 ilköğretim öğretmen adayının kopya çekmeye yönelik tutumları ile görüşleri belirlenmeye çalışılmıştır.

Veri Kaynakları: Çalışmada ölçme aracı olarak beş dereceli likert tipi "Kopya Çekmeye Yönelik Tutum Ölçeği" kullanılmıştır. Cronbach alfa ile güvenilirlik testi yapılmıştır (Alpha=,7616). Anket uygulamasından elde edilen veriler, cinsiyet, öğrenim gördükleri alan ve öğretim biçimi gibi değişkenlerle karşılaştırılarak çözümlenmiştir. Veri çözümlemede, t-testi, varyans analizi ve aritmetik ortalama gibi istatistiksel teknikler kullanılmıştır.

Ana Tartışma ve Sonuçlar: Araştırma sonucunda, öğretmen adaylarının cinsiyetleri, okudukları bölüm ve öğretim şekli bakımından kopya çekmeye yönelik farklı bakış açılarına sahip oldukları bulunmuştur.

Anahtar kelimeler: Kopya Çekme Davranışı, Öğretmen Adayları, Tutumlar ve Görüşler.

ABSTRACT

Background of Study: There are some activities in higher education that most people would find it easy to identify as "cheating". For example these might include someone writing notes in their pencil-case to carry into an examination, and someone submitting for assessment as their own work an essay that their brother wrote years before. These are obviously dishonest. There are some factors like parents' expectation of good grade, not passing their class and entrancing press an university.

Purpose of Study: In this study, ninety-hundred candidate primary school teacher's attitudes and ideas toward copying have been investigated.

Sources of Data: In this study, "Copying Attitude Scale" Likert Scale of five degree has been used as a measuring means. Cronbach alpha has been used for reliability test (Alpha=,7616). The dates after the study have been analyzed by comparisons according to sex, departments of the university and education styles. For analyzing the dates, some statistical techniques have been used; like t-test, variance analysis and arithmetic means.

Main Discussion and Conclusions: As a result, it's found that the candidate teachers have different attitudes towards copying according to their departments, education styles.

Key words: Copying, Candidate Primary School Teachers, Attitudes and Ideas.

* Yard. Doç. Dr., Siirt Üniversitesi Eğitim Fakültesi İlköğretim Fen Bilgisi Öğretmenliği Anabilim Dalı

**Yrd. Doç. Dr., Siirt Üniversitesi Eğitim Fakültesi Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Bölümü

1. GİRİŞ

Kopya çekme, açık lise sınavlarından ehliyet sınavlarına, üniversite giriş sınavından açık öğretim sınavlarına, lisans eğitimi veya lisansüstü eğitime ve doçentlik dil sınavlarına kadar uzanan önemli bir eğitim ve öğretim sorunudur. Kopya çekmek; sınavlarda veya akademik ödevlerde kullanım izni verilmeyen kaynakları kullanma, sınavı veya ödevi başkasına yaptırma, sınavlarda soruları kendi cevaplamak yerine gizlice bir kaynağa bakmak veya bir kimseye gizlice yardım etmek olarak tanımlanmaktadır (Tan, 2001; Semerci ve Sağlam, 2005).

Kopya çekme olayı öğrencinin başarısını yansıtmaya açısından dürüst bir davranış değildir. Kopya sonucu elde edilen puan veya notlar öğrencinin gerçek bilgisini ve becerisini yansıtmaz. Aynı zamanda öğretimde yanlış dönüt alınmasını dolayısıyla eğitimcilerin gerekli düzeltme aktiviteleri yapmasını engeller (Tan ve Erdoğan, 2004).

Bushway ve Nash (1977) yaptıkları araştırmada, sınıf ortamında kopya çekmenin birçok şeklinin olduğunu, bunlardan bazılarının; sınavlarda küçük kopya kâğıtları kullanmak, diğer öğrencilerin kâğıtlarından cevabı kopyalamak, başkalarının ev ödevlerini kopyalamak veya kopyalatmak v.b. şekillerde olduğunu, ayrıca zeka veya okul başarısı ile kopya çekme arasında anlamlı bir ilişkinin olduğunu, zeka düzeyi veya okul başarısı düşük olan öğrencilerin daha çok kopya çektiklerini ve kopya çekmedeki başarının kopya çekme davranışını önemli ölçüde etkilediğini belirtmişlerdir.

Yapılan araştırmalarda kopya çekme nedenleri arasında soyut ve ezbere dayalı eğitimin yapılması, olumsuz öğretmen tutumları, çalışma alışkanlıklarının kazandırılmaması, kişilik bozuklukları, kopyanın alışkanlık haline gelmesi, zayıf alma korkusu, küçük hatalardan fazla puan kırılması gibi durumların neden olduğu belirtilmiştir (Selçuk, 1995; Külahçı, 1996; Oksan ve Bilgin, 1999).

Öğrencilerin başaramama korkusu, ailenin iyi not beklentisi, sınıfı geçememe veya üniversiteyi kazanma baskısı gibi nedenler kopya çekmeyi etkileyen bazı sosyal faktörlerdir (Akdağ ve Güneş, 2002).

Cornhelsen (1965); aileden, öğretmenlerden veya yöneticilerden gelen her türlü baskının kopya çekme davranışını artırdığını, sosyal açıdan kopya çekmenin anti-sosyal bir davranış olduğunu, çünkü öğrencilerin yüksek notlar alıp ailelerini mutlu etmek için çaba gösterdiklerini ileri sürmüştür.

Kopya çekmenin sebep olduğu bazı yanlışlıklar vardır. Bunlar;

1. Kopya çekme; yapılan sınavların geçerliliğini düşürdüğü için uygulanan programın hedeflerine ne ölçüde ulaşıldığını ve eksik yanlarının ne olduğunun belirlenmesini zorlaştırmaktadır.
2. Öğrenci için öğrenmeyi engelleyen bir durumdur.
3. Kopya çekmekle; öğretmenin öğrenciye vereceği ödevleri yapacağı konusunda güvenini yok eder. Öğretimde güvensizlik durumunun oluşması ise, öğretmen ve sınıf arasındaki ilişkiyi olumsuz etkiler.

Yapılan araştırmalar, dersin öğretim sorumlusunun, öğretim stili ve kişiliğinin kopya çekme durumunu etkileyen faktörlerden olduğunu, öğretmenlerin tutum ve davranışlarıyla sınıflarda kopya çekme davranışlarını etkilediğini, öğretmenlerin kopya çekmeyi önlemede ve cezalandırmada çok önemli rollerinin olduğunu göstermektedir (Tan, 2001).

McCabe (1993), üniversitelerde öğretmenlerin kopya olaylarına karşı daha titiz ve kopya olaylarını rapor etmede daha duyarlı olduklarını ve öğretmenlerin sisteme inandıklarında, sistemi kullanmada daha istekli olduklarını belirtmiştir.

Tan (2002); öğretmenlerin kopya çekmeyi engellemelerine yönelik bazı önerilerde bulunmuştur. Bunlar; iki test formunun uygulanması ve arka arkaya oturan öğrencilerin farklı formları cevaplaması, sınav anında öğrencilerin gözlenmesi, gözetmenin kitap veya gazete okumaması, salonu terk etmemesi, sınav anında öğrencilerle fısıldayarak konuşulmaması, açıklama yapılması gerekli ise tüm gruba açıklama yapılması, fiziki koşulların uygun olması durumunda öğrencilerin bir sıra atlatılarak oturtulması, testin hazırlanması, saklanması ve uygulanmasında özenli ve titiz olunması, gerekli güvenlik tedbirlerin alınması gibi bazı tedbirler önermiştir.

2. ARAŞTIRMANIN AMACI

Araştırmanın amacı, ilköğretim öğretmen adaylarının sınavlarda kopya çekmeye yönelik tutum ve görüşlerini belirlemektir. Bu genel amaç doğrultusunda aşağıdaki sorulara cevap aranacaktır.

1. İlköğretim öğretmen adaylarının kopya çekmeye yönelik tutumları cinsiyete göre farklılık göstermekte midir?
2. İlköğretim öğretmen adaylarının kopya çekmeye yönelik tutumları okudukları programa göre farklılık göstermekte midir?
3. İlköğretim öğretmen adaylarının kopya çekmeye yönelik tutumları öğrenim şekline göre farklılık göstermekte midir?
4. İlköğretim öğretmen adaylarının kopya çekme nedenleri nelerdir?

3. ARAŞTIRMANIN ÖNEMİ

Sınavlarda kopya çekilmesi, ölçme ve değerlendirmede ölçme hatasının fazla olmasına dolayısıyla ölçümlerin güvenilirliğinin ve geçerliliğinin düşük olmasına neden olur. Bu durum aynı zamanda alınacak eğitim kararlarının sağlıklı olma ihtimalini de düşürür. Bu nedenle sınavlarda kopya çekme olayları mümkün olduğu kadarıyla engellenmelidir. Bu çalışmada elde edilecek veriler, eğitim fakültelerinde öğrenim görmekte olan öğretmen adaylarının kopya çekmeye yönelik tutumları ve görüşleri cinsiyet, program ve öğrenim şekli gibi çeşitli değişkenler açısından ortaya konulacak olması nedeniyle önemlidir. Bunun yanında öğretmen adaylarının sınavlarda kopya çekmelerinin başlıca nedenleri belirlenerek bu sorunların çözümünde kullanılabilecek öneriler getirmesi ve bundan sonra bu alanda gerçekleştirilecek çalışmalara kaynak teşkil etmesi bakımından araştırmacılar tarafından önem taşıyacağı düşünülmektedir.

4. ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ

Bu çalışmada survey yöntemi kullanılmıştır. Araştırma kapsamındaki öğrencilerin kişisel bilgilerini, kopya çekmeye yönelik tutum ile ilgili görüş ve düşüncelerini almak için üç bölümden oluşan bir anket uygulanmıştır. Survey (Betimsel) çalışmalarda mevcut olan durum belirlenmek istendiğinden, bu tür çalışmalar genellikle doğal ortamlarda yapılmaktadır. Betimsel çalışma; çok sayıda elemandan oluşan bir evrende, evren hakkında genel bir yargıya varmak amacı ile evrenin tümü ya da ondan alınacak bir grup üzerinde yapılan tarama düzenlemeleridir.

4.1 Evren ve Örneklem

Bu çalışma, Siirt Üniversitesi Siirt Eğitim Fakültesi İlköğretim Fen Bilgisi Öğretmenliği bölümü öğretmen adaylarından 54 ve İlköğretim Sınıf Öğretmenliği öğretmen adaylarından 136 olmak üzere toplam 190 öğretmen adayı ile gerçekleştirilmiştir. Bunun yanında, öğretmen adaylarının cinsiyet ve öğretim biçimi gibi değişkenler bakımından dağılımı Tablo 1'de verilmiştir.

Tablo 1. Öğretmen Adaylarının Cinsiyetleri ve Öğretim Biçimi Gibi Değişkenler Bakımından Dağılımı

CINSİYET \ ÖĞRETİM BİÇİMİ	Normal öğretim		İkinci öğretim		Toplam	
	f	%	f	%	f	%
Bayan	43	22,5	32	16,8	75	39,3
Erkek	68	36,1	47	24,6	116	60,7
Toplam	111	58,6	79	41,4	191	100

4.2 Verileri Toplama Aracı

Araştırmaya temel teşkil eden veriler, öğretmen adayı öğrencilerin kopya çekmeye yönelik tutumlarını belirlemek amacıyla hazırlanmıştır. Anketin birinci bölümünde öğrencilere ait kişisel bilgilerle ilgili 4 soru bulunmaktadır. İkinci bölümde öğrencilerin kopya çekmeye yönelik tutumlarını belirlemek için 30 soru yer almaktadır. Üçüncü kısımda ise öğrencilerin kopya çekme nedenlerini belirlemeye yönelik 6 tane çoktan seçmeli sorudan oluşan bir anket bulunmaktadır. Anketten elde edilen veriler, SPSS programına aktarılarak ölçme aracının güvenilirlik testi yapılmıştır. Anketin güvenilirlik katsayısı (Cronbach Alpha) “,7616” olarak hesaplanmıştır.

Tablo 2. Kopya Çekmeye Yönelik Tutum Ölçeğinin Verilerinin Değerlendirilmesinde Göz önünde Bulundurulmuş Sınırlar

Ağırlık	Seçenek	Sınırlar
1	Tamamen Katılıyorum	4,20–5,00
2	Katılıyorum	3,40–4,19
3	Kararsızım	2,60–3,39
4	Katılmıyorum	1,80–2,59
5	Hiç Katılmıyorum	1,00–1,79

Beşli likert tipinde ölçeklendirilen anket maddeleri, öğretmen adayı öğrencilerden anket maddelerinde yer alan ifadelerin kendileri açısından uygunluğunu 1 ile 5 arasında puan vererek belirtmeleri istenmiştir. Ölçeğin aralık genişliği ($a = \text{dizi genişliği} / \text{yapılacak grup sayısı}$) formülü ile hesaplanıp buna göre oluşturulan ölçekte; seçenekler ve sınırlar Tablo 2’de verilmiştir. Anket yoluyla toplanan veriler, cinsiyet öğretmen adaylarının öğrenim gördükleri program ve öğretim şekli esas alınarak SPSS for Windows paket programında çözümlenmiştir. Veri çözümlemede aritmetik ortalama (\bar{X}), varyans analizi ve t-testi gibi istatistiksel tekniklerden yararlanılmıştır.

5. BULGULAR

Bu araştırmada elde edilen verilerin istatistiksel analizleri sonucunda ilköğretim öğretmen adaylarının kopya çekmeye yönelik tutumlarına ilişkin bulgular aşağıdaki tablolarda verilmiştir.

5.1 Öğretmen Adaylarının Kopya Çekmeye Yönelik Bulgular ve Yorumlar

Araştırmada uygulanan ankette toplam 40 madde yer almaktadır. İlköğretim öğretmen adaylarının kopya çekmeye yönelik ankette bulunan maddelere verdikleri cevapların ortalaması ile standart sapmaları Tablo 3’de verilmiştir.

Tablo 3. Kopya Çekmeye Yönelik Anket Maddelerinin Aritmetik Ortalaması ve Standart Sapması

No	Maddeler	N	\bar{X}	S
1	Kopya çektiğim zaman içinde rahatsızlık hissediyorum.	190	3,12	1,47
2	Bir insan ilkokuldan beri kopya çekiyorsa hayatının diğer kesimlerinde sahtekârlık yapmaktan çekinmez.	190	3,12	1,52
3	Hangi koşullarda olursa olsun kopya çekilmemeli.	190	3,17	1,24
4	Kopya çekmek başkasının hakkını yemek demektir.	190	3,65	1,30
5	Bir öğrencinin kopya çekerek başarılı olması hatta dereceye girmesi diğerlerine haksızlık yapmak demektir.	190	4,16	1,16
6	Kopya çeken öğrenciye göz yuman gözetmen haksızlığa ortak olmuş demektir.	190	3,92	1,21
7	Öğrencinin kopya çekip çekmemesi onun dürüstlüğünden çok içinde bulunduğu şartlara bağlıdır.	190	3,81	1,18
8	Sınavda benden bir yardım istenirse kopya vermekte bir sakınca görmem.	190	3,46	1,08
9	Sınavda birbirinden kopya çekmek bir yardımlaşmadır	190	2,95	1,33
10	Durum müsait ise kopya çekmemek akılsızlıktır.	190	2,80	1,39
11	Sınavda kopya çekebilen bir öğrenci yaşamın diğer alanlarında da sahtekârlık yapabilir.	190	2,84	1,33
12	Vicdan sahibi bir insan kopya çekmeyi düşünmez.	190	2,80	1,28
13	Sınavlarda yardımlaşma arkadaşlıkları pekiştirdiği için yararlı bile sayılabilir.	190	2,70	1,33
14	Kopya çeken öğrenci dürüst değildir.	190	2,60	1,28
15	Kendisine saygısı olan insan kopya çekmez.	190	2,76	1,25
16	Kopya çekmek duygusal davranış bozukluğudur.	190	2,78	1,20
17	Kopya çekmek nedeni ne olursa olsun bir çeşit hırsızlıktır.	190	2,96	1,28
18	Sınav sonucu ne olursa olsun kopya çekilmemelidir.	190	2,87	1,23
19	Eğer dönem kaybetme önlenecekse kopya çekme mazur görülebilir.	190	3,77	1,10
20	Yakalanmadığım sürece kopya çekmenin bir sakıncası yoktur.	190	3,01	1,27
21	Arkadaşlarım bile olsa kopya çekenlere müsaade etmem.	190	3,40	1,28
22	Hakkım olmayanı almak istemediğim için kopya çekmem.	190	3,40	1,33
23	Haksızlığa uğrayan bir öğrencinin kopya çekmeye yönelmesi doğaldır.	190	3,38	1,37
24	Kopya çekmek ile başkalarının hakkını yemiş oluruz.	190	3,08	1,38
25	Kendisine güvenen bir kimse kopya çekmez.	190	3,21	1,24
26	Sorumluluk duygusuna sahip kimse kopya çekmez.	190	2,72	1,23
27	Herkes kopya çekerse bende çekerim.	190	3,03	1,36
28	Hatırlatma amacıyla kopya çekmenin sakıncası yoktur.	190	3,12	1,47
29	Kopya çeken öğrenci cezalandırılmalı.	190	3,12	1,52
30	Kopya çeken öğrenciyi affetmek kopyaya teşvik etmek anlamına gelir.	190	3,17	1,24

Tablo 3’de, ilköğretim fen bilgisi ve sınıf öğretmenliği bölümü öğretmen adaylarının kopya çekmeye ilişkin tutumlarını belirlemeye yönelik 30 maddeye verilen cevapların analiz sonuçları yer almaktadır. Buna göre, öğretmen adayları; “Bir öğrencinin kopya çekerek başarılı olması ve hatta dereceye girmesi diğerlerine haksızlık yapılması demektir ($\bar{X}=4,16$)” ifadesine daha fazla katılım göstermişlerdir.

Araştırmada kopya çekme ölçeğiyle elde edilen belli başlı bulgulardan bazıları şunlardır. “Öğrencinin kopya çekip çekmemesi onun dürüstlüğünden çok içinde bulunduğu şartlara bağlıdır ($\bar{X}=3,81$)”, “Kopya çekmek başkalarının hakkını yemek demektir ($\bar{X}=3,65$)”, “Eğer dönem kaybetme önlenecekse kopya çekme mazur görülebilir ($\bar{X}=3,77$)” ifadelerine katılım yönünde görüşlerini ortaya koymuşlardır.

Sonuç olarak öğretmen adayları, kopya çeken öğrencinin ve kopya çekmeye göz yuman gözetmen öğretim elemanının diğer öğrenciler açısından haksız bir

duruma yol açtığını, ancak öğrencinin dersten kalma, okulu uzatma veya başka bir gerekçesi varsa toleranslı davranılması gerektiğini düşündükleri söylenebilir.

Öğrencilerde kopya çekmeye etkili olan faktörler üzerine yapılan araştırma sonuçları incelendiğinde ezbere dayalı eğitim sistemlerinin öğrencileri kopya çekmeye yönelik olumlu tutumlar içinde olduğunu göstermektedir (Akdağ ve Güneş, 2002).

5.2 Öğretmen Adaylarının Kopya Çekmeye Yönelik Tutumlarının Cinsiyete Göre Farklılık Gösterip Göstermediğine İlişkin Bulgular

İlköğretim öğretmen adaylarının kopya çekmeye yönelik tutumlarının cinsiyetlerine bağlı olarak değişip değişmediği t-testi ile belirlenmeye çalışılmıştır. Bu teste ilişkin bulgular Tablo 4’de verilmiştir.

Tablo 4. Kopya Çekme ile Cinsiyet İlişkisi

CINSİYET	N	\bar{X}	S	t	p
Bayan	75	3,184	,359	2,59**	,010
Erkek	115	3,052	,334		

**p<0,01 (% 1 seviyesinde önemli)

Yapılan t-testi sonucunda bulunan $p<0,01$ olduğundan dolayı cinsiyet bakımından anlamlı bir fark olduğu görülmüştür ($t=2,59$). Ortalamalara bakıldığında bayanların “ $\bar{x}=3,184$ ” ve erkeklerin ise “ $\bar{x}=3,052$ ” olduğu görülmektedir. Bu sonuçlar, kız öğrencilerin kopya çekmeye karşı olduğunu, buna karşılık erkek öğrencilerin kız öğrencilere göre daha fazla kopya çekme eğiliminde oldukları anlamında yorumlanabilir.

5.3 Öğretmen Adaylarının Kopya Çekmeye Yönelik Tutumlarının Okudukları Bölümlere Göre Farklılık Gösterip Göstermediğine İlişkin Bulgular

Tablo 5. Kopya Çekme İle Bölüm Arasındaki İlişki

BÖLÜM	N	\bar{X}	S	t	p
Sınıf Öğretmenliği	136	3,130	,329	1,423	,156
Fen Bilgisi Öğretmenliği	54	3,050	,395		

Tablo 5’de görüldüğü gibi kopya çekmeye yönelik tutum puanları öğretmen adaylarının buldukları programa bağlı olarak manidar bir şekilde farklılaşmamaktadır ($t=1,423$; $p>0,05$). Kopya çekmeye yönelik olarak sınıf öğretmenliği programı öğretmen adaylarının ortalamaları ($\bar{X}=3,130$), fen bilgisi öğretmenliği programı öğretmen adaylarının tutum puanları ortalaması ($\bar{X}=3,050$) olduğu ve okudukları programa bağlı olarak kopya çekmeye yönelik çok fazla bir farkın olmadığı tespit edilmiştir.

5.4 Öğretmen Adaylarının Kopya Çekmeye Yönelik Tutumlarının Öğretim Biçimine Göre Farklılık Gösterip Göstermediğine İlişkin Bulgular

Tablo 6. Kopya Çekme İle Öğretim Arasındaki İlişki

ÖĞRETİM BİÇİMİ	N	\bar{X}	S	t	p
Normal öğretim	112	3,079	,355	1,151	,251
İkinci öğretim	78	3,138	,340		

Tablo 6’da, örnekleme yer alan ikinci öğretimde okuyanlar 112 öğretmen adayı ile normal öğretimde okuyan 78 öğretmen adayı arasında ortalama puanlar bakımından karşılaştırma yapılmıştır. İki gruba uygulanan t-testi analizinde

aritmetik ortalamalarının birbirine çok yakın olduğu ve aralarında anlamlı farkların oluşmadığı görülmüştür ($t=1,151$; $p>0,05$). Bu durum, her iki grubun da kopya çekmeye karşı benzer görüşlere sahip oldukları şeklinde belirtilebilir.

5.5 Öğretmen Adaylarının Kopya Çekmelerine Neden Olan Faktörlere İlişkin Görüşleri

Tablo 7. Öğretmen Adaylarına Göre Kopya Çekmeyi Etkileyen Faktörler

FAKTÖR	f	%
Arkadaş baskısı	13	6,9
Kopya çekemeyenlerle alay edilmesi	6	3,1
Kopya çeken diğer öğrencilerle rekabet etmek zorunda kalınması	39	20,6
Güvensizlik ve kopya çekmeden yapamayacağı duygusu	132	69,4
Toplam	190	100

Tablo 7 incelendiğinde öğretmen adayları, kopya çekmeyi etkileyen en önemli faktörün % 69,4 ile güvensizlik ve kopya olmadan yapamayacağı duygusunun olduğunu ve % 20,6 ile kopya çeken öğrencilerle rekabet etmek zorunda kalması olduğunu belirtmişlerdir. Diğer deyişle, öğretmen adayı öğrencilerin kazandıkları bilgiler kendilerinden istendiğinde bu bilgiyi doğru bir şekilde iletememe, yorumlayamama ve açıklayamama problemi hissetmelerinden dolayı özgüvenlerinin yetersiz olduğu söylenebilir.

5.6 Öğretmen Adaylarının En Çok Nasıl Kopya Çekildiğine İlişkin Görüşleri

Tablo 8. Öğretmen Adaylarının En Çok Nasıl Kopya Çekildiğine İlişkin Görüşleri

KOPYA ÇEKME YOLLARI	f	%
Başkalarının kâğıdına bakma	72	38,1
Yakındaki arkadaşla konuşma	43	23,1
Kopya kâğıdı hazırlama	42	22,5
Duvara veya sıraya yazma	20	10,6
Diğer yollar	13	5,7
Toplam	190	100

Tablo 8 incelendiğinde öğretmen adayları kopya çekme yöntemleri arasında en çok % 38,1 ile başkalarının kâğıdına bakma şeklinde olduğunu, bunu % 23,1 ile yakındaki arkadaşı ile konuşmak ve % 22,5 ile kopya kâğıdı hazırlama şeklinde kopya çektiklerini ileri sürmüşlerdir. Bu bulgunun, Tablo 7’de ortaya konulan “özgüven yetersizliği” sonucunu destekler nitelikte olduğu belirtilebilir.

5.7 Öğretmen Adaylarının En Çok Hangi Sınavlarda Kopya Çekildiğine İlişkin Görüşleri

Tablo 9. Öğretmen Adaylarının En Çok Hangi Sınavlarda Kopya Çekildiğine İlişkin Görüşleri

SINAV TÜRÜ	f	%
Klasik ve yazılı yoklamalar	46	24,4
Çoktan seçmeli sınavlar	59	31,3
Ders dışı yapılan ödev ve projeler	15	8,1
Hepsi	46	24,4
Hiçbiri	24	11,8
Toplam	190	100

Tablo 9 ele alındığında, öğretmen adayları en çok % 31,3 ile çoktan seçmeli sınavlarda kopya çekildiğini, bunu % 24,4 ile klasik ve yazılı yoklamaların izlediğini belirtmişlerdir. Bunun yanında öğretmen adaylarının % 24,4’ü bütün

sınavlarda kopya çektiklerini belirtmişlerdir. Genel olarak değerlendirildiğinde, geleneksel değerlendirme yöntemleri uygulandığında öğrencilerin kopya çekme oranının arttığı, buna karşın performansa dayalı çağdaş değerlendirme yaklaşımlarını temel alan proje tabanlı ödev çalışmalarında ise kopya çekme oranının azaldığı söylenebilir.

5.8 Öğretmen Adaylarının Ne Kadar Sıklıkta Kopya Çektiklerine İlişkin Görüşleri

Tablo 10. Öğretmen Adaylarının Ne Kadar Sıklıkta Kopya Çekildiğine İlişkin Görüşleri

KOPYA ÇEKME SIKLIĞI	f	%
Hiç kopya çekmem	34	18,1
Nadiren kopya çekerim	53	28,1
Ara sıra kopya çekerim	88	46,3
Her zaman kopya çekerim	15	7,5
Toplam	190	100

Tablo 10 incelendiğinde, öğretmen adaylarının % 46,3'ü ara sıra kopya çektiklerini, % 28,1'i nadiren kopya çektiklerini ve % 7,5'i de her zaman kopya çektiklerini belirtmiştir. Buna göre bütün öğretmen adaylarının % 81,9'u kopya çektiğini ileri sürmüştür.

5.9 Öğretmen Adaylarının Kopya Çekerken Yakalanan Öğrenciye Nasıl Bir Ceza Verilmesi Gerektiğine İlişkin Görüşleri

Tablo 11. Öğretmen Adaylarının Kopya Çekerken Yakalanan Öğrencilere Nasıl Bir Ceza Verilmesi Gerektiğine İlişkin Görüşleri

KOPYA CEZASI	f	%
Dersten bütünlemeye bırakılmalı	171	90
Ders tekrarına bırakılma	14	7,5
Öğrenciye uzaklaştırma cezası verilmeli	4	2,9
Öğrencinin ilişiği kesilmeli	1	0,6
Toplam	190	100

Tablo 11 incelendiğinde, kopya çekerken yakalanan bir öğrenciye verilmesi gereken ceza ile ilgili olarak öğretmen adaylarının % 90'ı dersten bütünlemeye bırakmak şeklinde ceza verilmesi gerektiğini belirtmişlerdir. Diğer bir anlatımla, öğretmen adaylarının büyük çoğunluğu kopya çeken öğrencinin kopya çektiği ders ile ilgili cezalandırılması yoluna gidilmesini önerdikleri söylenebilir.

5.10 Kopya Çekmeyi Önlemeye Yönelik Öğretmen Adaylarının Görüşleri

Tablo 12. Kopya Çekmeyi Önlemeye Yönelik Öğretmen Adaylarının Görüşleri

KOPYAYI ÖNLEME	f	%
Sınavlarda iki ya da daha fazla soru formu kullanılmalı	53	28,1
Öğrenciler aralıklı oturtulmalı	59	31,3
Öğrencilerin yerleri öğretim elemanı tarafından belirlenmeli	17	8,7
Gözetmenler daha titiz davranmalı	61	31,9
Toplam	190	100

Tablo 12 incelendiğinde, kopya çekmeyi engellemede öğretmen adaylarının % 31,9'u gözetmenlerin daha titiz davranması gerektiğini ve % 31,3'ü ise sınavlarda öğrencilerin aralıklı oturması gerektiğini belirtmişlerdir. Başka bir anlatımla, öğretmen adayları kopya çekmeyi önlemenin ilk yolu olarak sınavı yürüten öğretim elemanının daha dikkatli ve duyarlı davranması gerektiği yönünde öneri ileri sürmüşlerdir.

6. TARTIŞMA SONUÇ VE ÖNERİLER

Öğrencilere belli hedef davranışları kazandıracak olan öğretmen adaylarının aldıkları eğitim sırasında karşılaştıkları sorunları kopya çekerek çözmesi kabul edilebilir bir davranış değildir. Bu nedenle çalışmada, öğretmen adaylarının kopya çekmeye yönelik tutum ve görüşleri değerlendirilmeye çalışılmıştır. Yapılan çalışma sonunda ilköğretim öğretmen adaylarının kopya çekmeye yönelik olarak;

1. Öğrencinin kopya çekip çekmemesi onun dürüstlüğünden çok içinde bulunduğu şartlara bağlı olduğu,
2. Eğer dönem kaybetme önleneyecekse kopya çekme mazur görülebilecekleri,
3. Kopya çeken öğrenciye göz yuman gözetmenin haksızlığa ortak olduğu,
4. Haksızlığa uğrayan öğrencinin kopya çekmeye yönelmesinin doğal olduğu,
5. Bayan öğretmen adaylarının erkek öğretmen adaylarına göre kopya çekmeye karşı düşüncelerde daha olumlu yaklaşıtları,
6. İlköğretim sınıf öğretmenliği programı öğretmen adayları ile ilköğretim fen bilgisi öğretmenliği programı öğretmen adayları arasında kopya çekmeye yönelik tutumlarda çok fazla bir farkın olmadığı,
7. Öğretmen adaylarının öğrenim şekilleri ile kopya çekmeye yönelik tutumları arasında anlamlı bir farkın olmadığı belirlenmiştir.

Öğretmen adayları kopya çekmenin haksızlık olduğunu, başkasının kopya çekmesine izin verilmemesi gerektiğini ve kendilerine güveni olmayan kişilerin kopya çektiğini belirtmelerine rağmen hemen hemen bütün öğretmen adayları sınavlarda kopya çektiğini ileri sürmüşlerdir. Öğretmen adayları daha çok çoktan seçmeli sınavlarda kopya çekildiğini, kopya çekmede en çok başvurulan yöntemin başkasının kâğıdına bakmak şeklinde olduğunu, kendine güvensizlik, kopya olmadan yapılamayacağı korkusu ve arkadaş baskısının kopya çekmeyi yönlendirdiğini belirtmişlerdir. Ayrıca öğretmen adayları sınavlarda kopya çekerken yakalanan öğrencilerin dersten bütünlemeye bırakılabileceğini, sınavlardan sorumlu olan gözetmenlerin daha titiz davranarak kopya olaylarının önlenebileceğini bildirmişlerdir.

Araştırma sonunda öğretmen adaylarının çoğu kopya çekme olayını gerçekleştirdikleri bulunmuştur. Kopya çekmede, yapılan sınavların türünün önemli olduğu, klasik veya yazılı yoklamada kopya çekmenin daha az olduğu, çoktan seçmeli test sınavlarında ise daha fazla olduğu tespit edilmiştir. Kopya çekmeye yönelik tutumların bölümlere göre farklılaşmadığı, fakat erkek öğretmen adaylarının bayan öğretmen adaylarına göre daha fazla kopya çekme eğiliminde oldukları belirlenmiştir.

Sonuç olarak, kopya çekme olaylarını engellemek için;

- Derslerde uygulamalara daha fazla önem verilmeli ve öğrencileri değerlendirmek için alternatif değerlendirme yöntemleri uygulanmalıdır.
- Ezbere yönelik öğretim yöntemleri yerine daha çağdaş öğretim yöntemleri uygulanmalıdır. Çünkü öğrenciler yetersiz oldukları veya alt yapılarının olmadığı derslerden daha fazla kopya çekmektedirler.
- Sınavlarda görevli elemanların sisteme inanarak daha titiz davranmaları gerekir.
- Kopya çekmenin olumsuz sonuçları derslerde anlatılmalı, öğretim elemanları sınavları öğrencilere baskı olarak kullanmamalıdır.

KAYNAKÇA

- Tan, Ş. (2001). Sınavlarda kopya çekmeyi engellemeye yönelik önlemler. *Eğitim ve Bilim*, 26 (126). s. 32-40.
- Semerci Ç. ve Sağlam Z. (2005). Polis adaylarının kopya çekmeye ilişkin tutum ve görüşleri (Elazığ ili örneği). *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 15(2): s. 163-177.
- Tan Ş. ve Erdoğan A. (2004). *Öğretimi planlama ve değerlendirme*. Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Bushway A. and Nash W. (1977). School cheating behavior. *Review of Education Research*, 47: p. 623-632.
- Selçuk Z. (1995). Bir eğitim ve rehberlik sorunu: okullarda kopya çekme. *Eğitim Yönetimi*, 1 (3): s. 397-418.
- Külahçı Ş. (1996). Öğretmen yetiştirmede kopya çekme sorunu (fırat üniversitesi örneği). *II. Ulusal Eğitim Sempozyumu (18-20 Eylül 1996)*, Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi.
- Oksan B. ve Bilgin A. (1999). Üniversitede kopya sorunu. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 9 (1): s. 85-90.
- Akdağ M. ve Güneş H. (2002). Kopya çekme davranışları ve kopya çekmeye ilişkin tutumlar. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 8 (31): s. 330-343.
- Cornhelsen V. H. (1965). Cheating practices in suburban high school. *Journal of the National Association of Women Deans and Counselors*, 28: s. 106-109.
- McCabe D. L. (1993). Faculty responses to academic dishonesty: the influence of student honor codes. *Research in Higher Education*, 34: p. 5.
- Tan Ş. (2002). Kopya çekmeyi önleme tedbirleri. *Eğitim ve Bilim*, 122 (26): s. 32-40.

Yard. Doç. Dr. Selami YANGIN

20.09.1975 tarihinde Eskişehir'de doğdu. 1998 yılında Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Biyoloji Bölümü'nü bitirdi. Yüksek Lisansını 2001 yılında Dicle Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Botanik Anabilim Dalı'nda; Doktorasını ise 2007 yılında Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü İlköğretim Sınıf Öğretmenliği Bölümü'nde tamamladı. Halen Siirt Üniversitesi Eğitim Fakültesi İlköğretim Fen Bilgisi Öğretmenliği Anabilim Dalı'nda Yard. Doç. Dr. olarak çalışmaktadır. Yabancı dili İngilizce'dir. Evli ve bir çocuk babasıdır.

Yard. Doç. Dr. Mustafa KAHYAOĞLU

10.02.1974 tarihinde Eskişehir'de doğdu. 1996 yılında Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Biyoloji Bölümü'nü bitirdi. Yüksek Lisansını 1999 yılında Anadolu Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Genel Biyoloji Anabilim Dalı'nda; Doktorasını ise 2005 yılında Fırat Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Genel Biyoloji Anabilim Dalı'nda tamamladı. Halen Siirt Üniversitesi Eğitim Fakültesi Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Bölümünde Yard. Doç. Dr. olarak çalışmaktadır. Yabancı dili İngilizce'dir. Evli ve iki çocuk babasıdır.